

drempel van den ouden tijd naar den nieuwen heeft overgebracht.

Hij, onze oudere tijdgenoot, was toch op 'em' op een man van den nieuwen tijd. Hij leefde met zijn tijd mee, ja was zijn tijd dikwijls verre vooruit. Toen men van de literatuur na '80 in onze officiële gereformeerde kringen nog niet de minste notitie nam, was het Sikkels, die de kolommen van „Hollands Kerkblad" openstelde voor de schoone en diepgevoelde sonnetten van Seerp Anema en voor diens kourige artikelen over Kunst en Literatuur. En nog zijn laatste rede over de groote toekomst en de vrouw bevatte zóveel ongehoorde en ongedachte ideeën, dat iedereen voelde: hier klonk een nieuw geluid voor een nieuwen tijd.

Natuurlijk ontstond er, als Sikkels zoo'n nieuwe gedachte uitsprak, altoos eenige verwijzing onder de gereformeerden in den lande. En hij zelf verwachtte ook allerminst, dat men het aanstonds met hem eens zou zijn. Hij wenschte geen napraters, maar nadenkers.

En die heeft hij gevormd.

Dat blijkt nu wel na zijn sterven, nu de een na den ander erkent, dat Sikkels voor hem een lichtend spoor heeft achtergelaten.

Toen ik dan ook met zoovele oude en jonge vrienden van Sikkels stond om de groeve, waarin zijn stoffelijk overschot werd neergelegd, toen voelde ik: hier wordt niet een overledene bijgezet in het mausoleum der geschiedenis, maar hier valt een tarwegraan in de aarde, dat nog veel vrucht zal voortbrengen.

De vruchtbare gedachten van Sikkels zullen worden uitgestrooid en straks opwassen tot een nieuwen oogst in den nieuwen tijd.

Moge ook ons nieuwe weekblad „De Reformatie" hiaraan bevorderlijk zijn.

Met vriendelijke groeten,

t.t.,

J. C. RULLMANN.

Belangstellenden, die geen proefnummer van dit blad ontvingen, gelieven aan de Uitgevers hun naamkaartje te zenden.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN.

En ik zag een anderen engel, vliegende in het midden des hemels, en hij had het eeuwige Evangelie, om te verkondigen den genen, die op de aarde wonen, en aan alle natie en geslacht, en taal en volk.

Openbaring 14: 6.

Het Christendom is wereld-godsdienst. De profetie van het O. T. opent prospectieven, zich verre uitstrekkende over en buiten de grenzen van Israël. Jesaja ziet alle vleesch komen om te aanbidden. Daar is een heerlijke wisselwerking op te merken in het begin van het boek der Handelingen. De Heiland als Hij opvaart ten hemel zegt: maar gij zult ontvangen de kracht des Heiligen Geestes, die over u komen zal; en gij zult Mijne getuigen zijn, zoo te Jeruzalem, als in geheel Judea en Samaria en tot aan het uiterste der aarde. Zijn apostelen zendt Hij met de blijde boodschap tot het uiterste der aarde. Dan vaart Hij op. En als Hij daarop Zijn Geest zendt, dan trekt Hij vertegenwoordigers van alle volkeren der aarde door de zuigkracht des Geestes naar de Opperzaal om te hooren de prediking van de groote daden Gods. Hij zendt Zijn boodschappers tot de volkeren! Hij trekt de volkeren tot de boodschappers! Paulus weet zich in het bijzonder geroepen om het Evangelie den heidenen te prediken. Maar het is deze zelfde prediker die zorge draagt, door met veel toewijding eene collectie te houden voor de moedergemeente, dat de hand der eenheid blijft.

Lang vóórdat de humanistische stroomingen de eenheid van het menschelijk geslacht voelden en predikten, werd de gemeenschap der heiligen door de Kerk des Heeren gevoeld en geëist. Nog vóórdat het kosmopolitisme opkwam en van geen grenzen meer wilde weten, waren voor Christus' Kerk reeds de grenzen geen hinderpalen meer om als broeders en zonen van hetzelfde huis te leven en te verkeeren met allen die den naam van Christus noemen. Naar correspondentie met de Kerken van andere landen heeft de Kerk immer gestreefd; ook de Kerk der vaders in deze gewesten; ja zij in het bijzonder. Met de schoonste en meest vleeiende namen is zij genoemd als in deze gewesten hart en beurs werden ontsloten door compassie bewogen met het lijden dat werd geleden door het erdfeel des Heeren in andere landen.

Deze rijke traditie getrouw, vindt de roep om steun tot ons gekomen uit de landen van centraal-Europa, alwaar de heugenis nog leeft aan ons in dezen zoo glorieuze verleden, allerwege weerklink in de harten, ik meen, vooral der eenvoudigen, als ik let op de groote der gaven. Ja, mij heeft het getroffen te lezen, dat de toen nog zoo kleine en zoo arme Afscheidende Kerk reeds voor meer dan zestig jaar collecteerde voor het destijds ook benarde Hongarije. Altijd hebben dan ook onze kerkelijke bladen gezorgd voor een rubriek waar onder van week tot week mededeelingen werden gedaan van hetgeen in de buitenlandsche kerken voorviel en leefde. Bij name „De Bazarin" en „De Heraut" hadden het voorrecht ons daaromtrent steeds het beste te bieden. Reeds voor jaren, toen onze hoogste kerkelijke vergadering nog zulk een bescheiden aanblik bood, was toch reeds een voornaam punt van het Agendum de toespraak der buitenlandsche afgevaardigden, die zelfs eenmaal werd beantwoord door een der praediviseerende leden met een rede in het Latijn gesproken.

Steeds meer wordt door onze Kerken, evenzeer als door de buitenlandsche gevoeld, dat het zeer nuttig en noodzakelijk is, dat de hand worde gehouden aan getrouwe correspondentie. Telkens weer vragen de buitenlandsche Kerken, vooral die van Amerika en Afrika, dat ook wij van onze zijde geregeld afgevaardigden zullen zenden naar hare meerdere vergaderingen. Doch onze correspondentie mag daarin niet opgaan. Wij moeten medeleven met haar, meer dan tot nu toe het geval was. Dan, zal dit kunnen, zoo dienen wij meer van haar te weten, beter haar te kennen. De rubriek aan ons toevertrouwd bedoelt in die richting te werken. Op de Generale Synode van Leeuwarden word er, bijna

met passie, op aangedrongen, dat wij dan eindelijk eens gehoor zouden geven aan de steeds dringender uitnoodigingen van onze zuster- en dochterkerken om ons op hare Synodes te doen vertegenwoordigen en zonder eenig verzet voteerde zij, alsof het een peulschillette ware, 6000 gulden uit te trekken voor de D.D. ter correspondentie met de buitenlandsche Kerken om afvaardiging mogelijk te maken.

Toch zal zulk eene correspondentie niet genoegzaam aan haar doel kunnen beantwoorden indien er in ons midden geen medeleven is met de overzeesche broeders. Wij moeten kennen om te kunnen lieven en medeleven. Die kennis te vermeederen, dit lieven en medeleven te waken en te versterken bedoelt deze rubriek. In de eerste plaats dan niet om van tijd tot tijd eens iets mede te deelen van hetgeen er leeft en zich beweegt op het gebied van het kerkelijk leven in het buitenland, maar eer om die Kerken nader te doen leeren kennen, met welke wij reeds lange jaren de correspondentie onderhouden. De Amerikaansche Kerken van Nederlandschen en Gereformeerden oorsprong zullen dan ook het eerst aan de beurt komen.

G. KEIZER.

BOEKBESPREKING.

„Getrouw in geheel Gods Huus". Leerrede over Hebreërs 3: 5, 6, ter nagedachtenis aan den Welerv. Heer Dr. J. C. Sikkels, in leven Dienaar des Woords in de Gereformeerde Kerk van Amsterdam, uitgesproken door Dr. K. Fernhout Mz. op Zondag 22 Augustus 1930, in de Plantagekerk te Amsterdam.

W. ten Have. — Amsterdam.

Sikkels vindt algemeene waardeering... na zijn dood. Tijdens zijn leven heeft het hem ook niet aan waardeering ontbroken. Sommigen gingen hierin zelfs wel eens te ver. Ze wilden geen gebreken zien, die in dezen groote noodzakelijkerwijs ook groot moesten zijn. Maar meerderen gingen hem in blind vooroordeel, in niet-begrijpen voorbij. Dat heeft Sikkels leven verzaagenaamd.

Zou men, wat men tegenover Sikkels mistroef, aan Sikkels schuldig bleef, niet kunnen goed maken aan Fernhout? Het mag hier wel eens gezegd worden. Fernhout is op een leeftijd, dat het gevaar van over-het-paard-getild worden niet zoo groot meer is, gesteld al, dat hij er aanleg voor had — hij is het zoo waard. Ook hij steekt ver boven het middelmatige uit. Hij is niet zoo geweldig als Sikkels, maar fierer. Hij is niet zoo profetisch, maar priesterlijker. Zijn woorden spatten niet zulke geniale vonken uit, maar vloeien meer en zijn helderder. Het abrupte van Sikkels, wat u dikwijls vragen deed: „Waar wil hij heen?" vindt ge bij hem niet, hij maakt het u gemakkelijker. Soms al te gemakkelijk. Hij gebruikt gewoonlijk wat te veel woorden.

Ook in deze preek. Maar hier niet zoo sterk als in veel, wat totnogtoe van zijn hand verscheen. „Kan korter."

Fernhout moet de gedachtenisprek over Sikkels wel in zielespanning hebben uitgesproken. Zij waren zoo geheel elanders tijd- en strijdgenooten. Er was tot het laatste zooveel lotgemeenschap tusschen hen. Beiden ondergingen een ernstige operatie. Fernhout bleef gespaard, Sikkels bezweek.

Die zielespanning vindt gij in deze preek niet geheel terug. Meestertlijk improvisator als Fernhout is, sprak hij van een korte schets. Letterlijk de preek in druk te geven, ging dus niet. Hij werkte haar om. Daardoor zal zij in bezontheit hebben gewonnen. Alleen zal, dunkt mij, het spontane er onder hebben geleden.

Overigens is het een woord vol geloovige wijding, schriftuurlijk doorvoeld, Sikkels besiddend in Calvinistischen stijl.

HEPP.

Men abonneert zich op dit blad het eenvoudigst door toezending per postwissel van het bedrag voor drie of zes maanden abonnement.

PERS-SCHOUW.

De Synode.

Hoe sterk het kerkelijk besef bij ons Gereformeerde volk spreekt, blijkt vooral in de weken, waarin een Generale Synode wordt gehouden. Men kan niet bij elkander komen of de gesprekken gaan al spoedig den synodalen kant uit. Politieke en kerkelijke bladen staan er vol van. Totnu toe leverde onze Pers nog niet veel nabeschouwingen over de Leeuwarder Synode. Haar kolommen zijn meest nog gevuld met officiële verslagen. Voor de Redacteurs batekent dit zooveel als verlengde vacantie. Voor lezers, die slechts één blad onder de oogen krijgen (zouden er zoo velen zijn?) heeft het zijn nut, ofschoon die met een résumé misschien nog meer in hun schik zouden zijn. Voor iemand, die pers-schouw houdt (men vergeve het mij!) is het tamelijk vervelend. Toch vallen er reeds enkele korteljes te pikken.

Wat het algemeene karakter der gehouden Synode aangaat, oordeelt de „Groninger Kerkbode":

Wat zal nu het oordeel over deze Synode zijn? Er was over 't geheel eenstemmigheid. Moet men zeggen: het was een „zwakke" Synode, in zoverre dat er weinig strijd en worsteling, weinig verschil van meening was? Als dat een bewijs van zwakheid is: dan zeker. Want van groote en zware worstelingen is niet veel gebleken. Toch is dat min of meer geringschattende „zwak" daarom niet op zijn plaats.

De worsteling was reeds geschied. En deze Synode, afspiegeling van wat in de kerken leefde, heeft in grooten stijl, met zelfbeheersching gewerkt.

En de „Watergraafsmeersche Kerkbode":

„Reeds nu kan worden gezegd, dat de Synode van Leeuwarden van groote betekenis zal zijn in de historie onzer gereformeerde kerken.

In dat opzicht vormt zij een opvallende tegenstelling met de vorige Synode te Rotterdam, waarin meer „de heerlijkheid van het ordinaire" uitkwam. Welk een verandering in drie jaren.

De Voorzitter.

Hangt het welslagen eener Synode voor een deel ook af van een goede leiding, de jongste Synode bleek een gelukkige keuze te hebben gedaan, toen zij Dr. J. D. van der Munnik van Leeuwarden als voorzitter

koos. Het applaus, dat hem op de pax gehouden Predikantenvergadering ten deel viel, hield dankbaarheid en bewondering in.

Marnix schreef van hem (en van den assessor) in de „Groninger Kerkbode":

De nog forsche stem, de vaardigheid waarmee hij de besprekingen leidt, geven blijk dat zijn kracht gelukkig niet gebroken is, al geeft het grijze hoofd ook te kennen dat de ouderdom nadert.

Hij is een man van gullen humor en dat verloocheent zich natuurlijk niet, ook al deert het de waardigheid van 't presideeren niet. Want deze voorzitter bezit de gaven voor het leiden van zulk een gewichtige vergadering en dat zegt veel. Want het is geen kleine zaak. Naast hem zit de assessor, De Moor, met dien eigenaardigen kop waarop de evenwichtige zelfbeheersching en de beslistheid, die hem steeds sierde, te lezen staat. Ik hoorde hem zijn rapport inzake de gezangenkweste verdedigen. Het was weer een lust die leuke ietwat droge slagvaardigheid te bewonderen.

Niet conservatief.

Alleen het besluit, dat de Synode in zake de aanvulling onzer Blijdenis nam, vrijwaart haar reeds tegen het verwijt van conservatisme. Aldus de „Zeeuwache Kerkbode".

Daaruit blijkt ook, dat onze kerken niet in conservatisme haar oel zoeken, maar dat zij een open oog hebben voor de verschaanselen van dezen tijd en voor de gevaren, welke ons bedreigen en zij wenschen voort te trekken, maar alleen in den van God aangewezen weg. Die kerken staan in 't midden van 't leven en behooren duidelijk te vertolken, wat God tot het huidige geslacht te zeggen heeft. Zij mogen zich niet vergenoegen met groote woorden, met pakkende leuzen, maar zij moeten duidelijk en klaar de boodschap overbrengen, welke haar van Godsweg is gegeven. Daaraan is des te meer behoefte, nu de verwarring van denkbeelden zoo groot is en de afval van 't geloof toeneemt. De tijden zijn zoo hoog ernstig.

De zaak-Netelenbos.

Dagen van droeven ernst waren die, waarop de zaak-Netelenbos behandeld werd. En die droeve ernst trilt ook in onze Pers, voorzover zij zich uitsprak, na De „Amsterdamsche Kerkbode" zegt:

Het doet ons leed om der wille van den persoon, dat hij in stede van zijne dwaling te belijden tot den einde toe is blijven volharden.

Het verheugt ons echter tevens, dat deze aangelegenheid zoo is geloopt, dat de waarheid Gods is gehandhaafd.

Doordien de uitspraak met algemeene stemmen is gevallen, is tevens tevoren der tegenwerping de weg afgesneden, als zoude hier sprake kunnen zijn van eene partijsteuning.

Moge dit ook nog strekken om tot inkeer te doen komen allen, die tijdens de behandeling dezer zaak, openlijk of bedektelijk, deze dwalingen hebben zoeken te dekken!

„De Wachter".

Het eert den appellant, dat hij onomwonden zijn gevoelen heeft geopenbaard. En het zou hem nog meer geëerd hebben, indien hij tevens had erkend, dat hij op den naam Gereformerd niet langer aanspraak kan maken en dat er voor iemand met zulk een gevoelen in de Gereformeerde Kerken geen plaats is op den kansel.

We kunnen ons voorstellen, dat bij de beslissing een ontroerende ernst de harten der Synodeleden vervulde. Zulk een vonnis vullen is een smartelijke en ontroerende plicht. Men had zoo gaarne gezien, we hebben gebeden en gehoopt, dat den dwalenden broeder de oogen mochten geopend worden voor den strik, waarin hij is gevallen. Maar tot dusver heeft het niet zoo mogen zijn. Hij volhardt in zijn dwaling. En al aanstonds na de Synode gaat hij weer voort in het oude spoor. Zelfs schijnt hij nog een schrede verder te gaan. Althans te oordeelen naar de advertentie, waarin de vorige week zijn optreden den verlopenen Zondag werd aangekondigd. Voorheen werd daarin altoos meegedeeld, dat hij „Bijbellesing" hield. Maar ditmaal was dit woord veranderd in „Godsdienst-oefening". Als dit meenens is, (en het uur van deze samenkomst versterkt deze gedachte), dan is de opzet van een scheurkerk hem niet vreemd. Moge de Heere hem alsnog aan zijn dwaling ontdekken!

De „Groninger Kerkbode":

De uitslag is geweest zooals die algemeen werd verwacht.

Wie het kort verslag van de rede las, door ds. Netelenbos gehouden in antwoord op het uitgebrachte rapport, ziet aanstonds hoe de synode ook niet anders kon. De heer Netelenbos geloof niet aan het paradijs en aan de slang. Hij geloof wel in den val des menschen. Hij geloof niet, dat er een boom der kennis des goeds en des kwaads was; hij geloof wel in het proefgebed.

Alles wat in den Bijbel voor feit staat aangaande deze dingen is Oostersche inkleding. Dit nu komt heel eenvoudig neer op een loochening der goopenbaarde waarheid. Hoe iemand, die zulke dingen zegt, nog kan beweren gereformeerd te zijn, is ons een raadsel.

Het spreekt wel van zelf, dat de Synode diep onder den indruk was van het gebeurde. Men neemt zulke besluiten, waarbij een dwalende broeder wordt uitgesloten van de bediening van het ambt, niet dan met een bloedend hart. Maar de gehoorzaamheid aan het bevel Gods gaat boven de liefde voor den mensch.

Wij mogen overigens in dit besluit een rijken zegen zien, ook omdat het velen voor dwaling kan behoeden.

Wij allen loopen gevaar te komen in de zuiging van den tijd.

Wij zijn kinderen van onze tijd en de geest der eeuw oefent zijn invloed op ons uit. Er zijn altijd in de kerk des Heeren geweest, die de bedenkelen van den geest des tijds wilden huwen aan de belijdenis der kerk. Zij zijn hang voor versteking. Zij zeggen, dat doode orthodoxie ons niet helpt. Dat er vele vromen zijn, die in de belijdenis aan den veiligen kant blijven, om in hun leven er maar op los te leven.

De steunpilaren der orthodoxie.

Natuurlijk is deze beslissing een visscher in troebel water als de „Gereformeerde zijde“ in de „Nieuwe Rotterdamse Courant“ niet naar den zin. Hij spot, dat de Gereformeerde orthodoxie, naar het schijnt, een tweetal steunpilaren gevonden heeft in den ezel van Bileam en den walvisch van Jona (die, zooals men weet, de Netelenbos ook al voor Oostersche verdicht-selen hield), waarnaar niemand den vinger mag uitsteken.

En dan insinueert hij:

In verband met hetgeen wij zoo nu en dan van onze jonge predikanten hooren en lezen, krijgen wij sterk den indruk, dat velen hunner als het er op aankomt, vrij dicht de gevoelens van Netelenbos naderen. Zij wachten zich echter die uit te spreken. Als inderdaad datgene, waarom men Netelenbos uit de kerk verwijderd heeft, van zoo groote betekenis is als men beweert, dan moet men het ook de moeite waard achten eens te onderzoeken, of hij nu een unicum is onder zijn collega's. Maar niet ieder voelt zich voor martelaar in de wieg gelegd en vele predikanten brengen, naar het schijnt, liever een offer aan „het geloof der gemeente“ dan hun eigen opvatting op den voorgrond te schuiven.

De gereformeerde predikanten mogen zich voor gewaarschuwd houden en er zorg voor dragen, Bileam's ezel en Jona's „grooten visch“ te vriend te houden, want ook de achterlijkste plattelandsouderling kan nu daarnaar hun rechtzinnigheid bepalen en hij zal niet verzuimen, dat te doen. Deze dieren moeten voortaan in de prediking een belangrijke rol vervullen, want zij zijn gepromoveerd tot kenmerkende bestanddelen der orthodoxie.

In diepen eerbied brengen wij onzen groot aan den ezel en den walvisch, die in vroeger tijd uit den koers geraakte profeten terecht brachten en die nu zoo bereidwillig hun medewerking verleenen om de gereformeerde predikanten in het goede spoor te houden.

Dat is geen kleinigheid! Onze jonge predikanten worden hier van oneerlijkheid en gebrek aan moed beschuldigd.

Mogen zij een lesje nemen bij deze „Gereformeerde zijde“!

Vrij zeggen, wat je denkt, maar je naam verzwijgen, zoodat niemand zelfs kan controleeren, of je wel Gereformerd bent, dat noem ik pas moed.

Zoo iemand is bepaald zijn carrière van „held“ misgelopen.

Sober, maar stijlvol.

Zoo noemt prof. Aalders van Groningen in „Stemmen des Tijds“ onze oude Gereformeerde liturgie. Sprekende over Frankrijk, vervolgt hij:

„Daar is de soevere, maar stijlvolle liturgie ontstaan met haar scouldbelijdenis, haar psalmen, haar melodien. Toen de Gereformeerde Kerk ten onzent gevormd werd, heeft zij zich door de Fransche laten vormen“.

De Commissie, die door de Synode benoemd werd in zake herziening der Liturgie, zal hierna de wel rekening houden. Onze liturgie is op 't oogenblik deertlijk verminkt. Moge zij in „stijl“ worden bijgewerkt. Daarvoor zullen de adviezen van prof. H. H. Kuyper, die specialiteit op dit gebied is, wel niet gemist kunnen worden. Jammer, dat hij slechts als secundus in de Commissie is opgenomen.

Vaders en Broeders.

In zijn sluitingsrede vermoedde de Voorzitter der Synode het wel, dat de critiek niet zou uithijven. De Schilder maakt bezwaar tegen de gebruikelijke aanspraak: „Vaders en Broeders“.

In de „Gereformeerde Kerkbode“ van de classis Gorinchem licht hij dit aldus toe:

Nu de Generale Synode weer samenkomt, duikt hier en daar in 't een of andere officieel op haar tafel neergelegde stuk de vroeger zeer druk bezigde, maar tegenwoordig almeer verdwijnende aanspraak: „Vaders en broeders“ op. Eerwaarde Vaders en broeders!

Me dunkt, dat we niet dat „vaderen“ maar eens moesten ophouden. Allereerst omdat vermoedelijk niemand weet, wie bedoeld zijn met den naam „vaders“. Zijn dat de professoren? Vermoedelijk niet, want 't zou wel onbeleefd zijn, als de „broeders“ mochten beslissen, en de „vaders“ alleen maar mochten adviseeren. Zijn dat de oude, eerbiedwaardige, grijszige Synodeleden? De vaderlijk uitsprekende, volwaardige partij der senioren? Maar dan vraagt men zich af, wanneer de leeftijdsgrens bereikt werd, die van het broederschap naar het vaderschap promoveert en niet zonder bezorgdheid slaat men achter dezen officieelen glimp van dubbele-erwaardig-achten den niet te verholten zucht gade, om bij afvaardiging en benoeming vele vaders te passeeren en menschen van een leeftijd, die aan geen geestelijk „vaderschap“ zelfs laat denken, te laten voorsnijden bij de opdisching en verorbering van de synodale gerechten.

Misschien wil een onzer professoren in de kerkgeschiedenis hem de oorspronkelijke betekenis hiervan verklaren.

Iets stroefs?

Het „Ger. Jong. blad“ voelt zich teleurgesteld door het antwoord, dat de Nederlandsche Bond van Jongel. op G. G. van de Synode op een door hem gedaan verzoek ontving. Het uit die teleurstelling in deze regelen:

Maar teleurgesteld komt hij uit, die rekent dit door menschenlijke hand te zullen ontvangen.

Men rekene er zelfs niet op uit de hand van 's Heeren bruid.

Gods kerk, ook in haar geïnstitueerden vorm, achten wij hoog.

„De kerk het eerst“ is de Schriftuurlijke waarheid, die wij in ons Bonds- en Vereenigingsleven elkaar inprenten.

Van de critiek der excentrieken (die zich aanmatigend „DE“ jongeren noemen) moeten wij, de jonge Gereformeerden, niets hebben.

Zelfs niet, al zouden wij het aan den lijve wel eens moeten ervaren, dat de geïnstitueerde kerk voor ons slechts woorden van waarleering heeft.

„De kerk het eerst“, wij lijfven het belijden en beleven, zelfs al zou blijken, dat het georganiseerd leven der kerken iets stroefs vertoont, waardoor veel aan haar bemoeiing ontgaat, waarop de kerken anders zegenenden invloed zouden hebben kunnen oefenen.

En het vraagt elders:

Hebt ge, Synode van 1920, aangedrongen op de benoeming van jeugd-ouderlingen?

Hebt ge opgewekt tot de beroeping van jeugd-predikanten?

Hebt ge deputaten benoemd, die zelfstandig of in samenwerking met bestaande organisaties, de zaak der rijpere jeugd moeten dienen?

Teleurstelling maakt weleens een beetje onbillijk. Hier ook?

Mij dunkt, vele kerken hebben overvloedig bewezen (men denke aan het Uitbouw fonds), dat zij voor onzen Bond meer dan woorden over hebben.

Wennen aan het heilige.

Intusschen zijn de Synodeleden weder huiswaarts gekeerd, om rustig de critiek af te wachten en zoo zij mandaten hebben, die te vervullen. Van de Deputaten wordt niet zelden veel gevergd. En dan hebben de meesten een drukken werkkring, waaraan zij hun eerste krachten moeten besteden. Zeker, zij zijn over 't algemeen mannen met ervaring. Zij hebben routine. Maar juist die routine kan, inzonderheid wat de predikanten aangaat, hun bediening soms zoo in den weg staan.

We hoorden, zoo schrijft „Belijdenis en Wandel“, het weekblad voor de Gereformeerden in de mijnstreek:

We hoorden eens door een predikant vragen: of een dominee wel zalig kan worden? 't Was iemand, die ten volle verstond de gevaren aan het predikant verbanden, en die daarom deze vraag in volen ernst deed.

Wat dan wel 't groote gevaar is dat aan 't predikant verbanden is? Wel dit, dat de predikant gewoon wordt aan het heilige. Strijd en aanvechting van buiten is zwaar, een goddelooze omgeving is moeilijk, maar strijd houdt levend, wie temidden van strijd leeft, houdt een frisch geloof.

Maar een voortdurend verkeer met het heilige, kan zoo gemakkelijk uitwerken, dat het heilige niet meer gevoeld wordt, dat men zelf de betekenis van het heilige niet meer verstaat voor eigen persoon en leven. En dat is vreeselijk en gevaarlijk.

Getallen-goochelen.

Dit is echter niet het eenige gevaar, dat den predikant bedreigt. Wie het Woord wil laten spreken, moet zichzelf steeds weer naar den achtergrond duwen. Is hij een man met sterke phantasie, hij moet zich inbinden. Dat lukt niet ieder. Dr. De Hartog kan nog altijd zijn speelsch vernuft niet meester worden. Dr. Schilder, die een scherpe pen heeft, neemt hem daarover in bovengenoemde Kerkbode als volgt onderhanden:

Maar wat nu te denken van het feit, dat indertijd in (ik meen de Nieuwe Kerk) een Hervormde Kerk van de hoofdstad, Amsterdam, „centrum van cultuurleven“, Dr. De Hartog predikte over Lukas 1: 26: „En in de ZESDE maand werd de engel Gabriël van God gezonden naar een stad in Galileen, genaamd Nazareth“, en dat toen de zesde maand werd verklaard als de maand van het zwoeven, want zes is het getal van het zwoeven, van de zwoevers; immers: een paard heeft 4 pooten en 2 oogen! Ook waren er 6 vaten op de bruiloft te Kana. Hier is alzoo de 6e maand van de zwoevers; en toen de engel Gabriël kwam, was het de 6e ure van de zwogende menscheid. Zoo ongeveer de exegese van „de 6e maand“. Verstaat ge? Vier pooten en 2 oogen; dat is te zamen 6; niet zes pooten, of zes oogen, maar goed, dan toch ZES! Hoe het paard met de oogen zwoeft, is me nog niet duidelijk. Maar dat zal aan mij liggen. Is er een keer later sprake van de achtste maand, men neme gerust de twee ooren erbij. Een negende maand kan door optelling van den staart dan ook nog wel in een wonderlijk licht komen te staan. Voor de elfde maand kunnen de smuivende neusgaten nog dienst doen. Op die manier kan men iedereen altijd wel laten zwoeven, ook de slak. Ik zou nog verder kunnen gaan, maar ik wil liever niet; men wordt gauwer profaan dan men wil.

Ook geeft hij nog dit staaltje:

Ge vindt dezelfde speling van valsche vernuft bij menschen b.v. als Dr. De Hartog die in zijn „Nieuwe Banen“ met getallen tooverd, dat het u schemert. B.v. wanneer hij de oude Anna in den tempel (Lukas 2) heel breed weet te teekenen enkel en alleen reeds met behulp van het schriftuurlijk gegeven, dat ze omfrent 84 jaar oud was: Immers: 84 = 12 x 7; 12 is „t getal der aardse volheid, vernieuwvuldig met het zevenvoudig licht der hemelsche verheugenis“. Hoe zou het volgens deze wijsheid staan met een 84-jarige boef?

HEPP.

De abonnementsprijs van dit blad is f1.25 per drie maanden, bij vooruitbetaling. Zij, die zich wenschen te abonneren, gelieven postwissel te zenden.

KERKNIEUWS.

Getuigenis.

Aan de Kerkeraden van de Gereformeerde Kerken in Nederland.

Weliswaarde en Eerwaarde Broeders!

De Generale Synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland, op 24 Augustus 1920 en de volgende dagen te Leeuwarden vergaderd, heeft zich geroepen geacht, zich met een woord van getuigenis en tevens van broederlijke waarschuwing en opwekking te wenden tot U als opzieners der gemeente.

Het valt toch niet te ontkennen, of ook de Gereformeerde Kerken staan heden ten dage in bijzondere mate bloot aan een menigte gevaren, die zowel de zuiverheid harer belijdenis als de reinheid van haren wandel ernstig bedreigen. De Synode rekent zich gelukkig, te mogen weten, dat — gelijk ook uit de bij haar ingekomen voorstellen duidelijk bleek — er in de Kerken leeft een werkzaam begeerte om tegen deze gevaren in de kracht des Heeren te waken en te strijden. Maar ze acht zich toch door deze wetenschap niet ontlast van de roeping, om ook van hare zijde al datgene te doen, wat in haar vermogen is, om dezen ijver aan te vuren en ook voor de toekomst levendig te houden.

Verdubbeling van waakzaamheid is zeker dringend noodig. Aan alle zijden toch is waar te nemen een verdwining en verwildering der geesten. Dit vervult ons met vrees en deernis niet alleen voor hen, die buiten zijn, maar ook voor diegenen uit ons eigen midden, vooral ook onder het opkomend geslacht, die voor dezen ongedeelijken en verlerflijken tijdgeest dreigen te bezwijken.

Er zijn er, die worden medegevoerd door de leeringen van het ongelooft, dat het Woord des Heeren dristigweg verwerpt, en allerlei menschenlijke wijsheid, die dwaasheid is bij God, daarvoor in de plaats stelt. De droomverwarring, dat in de rijen der bestrijders van Gods Woord soms worden aangetroffen kinderen des verbonds, in den kring onzer Gereformeerde Kerken opgegroeid, mag wel tot ernst en waakzaamheid stemmen.

Nog verledelijker voor velen zijn blijkbaar die richtingen van onzen tijd, die enerzijds wel het beslisde en consequente ongelooft niet aanvaarden, maar anderzijds weigeren, hunne kracht alleen te zoeken in de onvoorwaardelijke erkenning van het Woord des Heeren en de daarin ons ont-sloten kennis Gods in het aangezicht van Jezus Christus. Immers stelt men daarnaast of daarboven een ander gezag in geestelijke dingen, dat wezenlijk berust in den mensch, zoo niet in zijn rede, dan in zijn gevoel of in zijn geestelijke ervaring. In verband hiermede verkondigt men dan leeringen, die in meet dan één opzicht zijn een vernedering van de dwaasheid des kruises met de wijsheid der wereld, waarbij ook de grondwaarheden van ons Christelijk geloof worden verzwakt of prijsgegeven en soms onder een schijn van vroomheid en een zeer Christelijken naam aanvaard wordt de leiding van den geest, die uit deze wereld is. Het principieel onderscheid tusschen de algemeene en de bijzondere, alleen zaligmakende openbaring Gods wordt weg-gedoeld; de belijdenis aangaande Jezus Christus als den eenigeboren Zoon Gods en zelf God, te prijzen in der eeuwigheid, blijft niet gehandhaafd; de leer der Schrift aangaande de verlossing, die in Christus Jezus is, wordt van haar kracht beroofd; geen enkele van de ons open-baarde Goddelijke verhoorigheden blijft onaangetaast; en in verband met dat alles wordt ook voor de practijk van het leven het Woord des Heeren als onfeilbaar richtsnoer losgelaten en aan den geest dezer eeuw een al te slappe tegenstand geboden. Terwijl men nu in onze kringen eertijds vaststond in de overtuiging, dat de oude beproefde waarheid niet mocht worden ingruiseld voor deze vindingen van den menschenlijken geest, schijnt er thans bij sommigen een andere gedachte post te vatten, en begint meer dan één het oor te neigen naar leeringen, die toch blijkens Schrift en ervaring niet anders kunnen brengen dan verslapping des geloofs, verwarring van den geest, verlies van den vrede des harten, en een wandelen op paden, die steeds verder afvoeren van God en Zijn Woord.

Eene andere openbaring van de geestesverwarring onzer dagen valt op te merken in den bloei van een groot aantal sekten en richtingen, ten deele reeds lang bestaande, ten deele in den nieuwen tijd opgekomen, die eene machtige propaganda drijven en onder ons niet altijd gesloten deuren vinden.

Hierbij is er nadruk op te leggen, dat het in vele dezer hedendaagsche dwalingen gaat om de fundamenteelen van ons Christelijk geloof. Er hebben in de Christelijke kerk steeds bestaan en bestaan ook thans nog richtingen, die wel op sommige punten de leer der waarheid niet recht verstaan, maar toch met ons wenschen te hagen voor het Goddelijk gezag der Heilige Schrift en aan de Christelijke leer in alle hoofdzaken vasthouden. Natuurlijk heeft ook tegenover dergelijke afwijkingen de kerk des Heeren steeds haar waarschuwend woord te doen uitgaan. Wat echter het gevaar in onze dagen zoo groot maakt, is, dat allerlei beginselen, opkomend uit het natuurlijke hart, en de ons openbaarde waarheid Gods in haar hartader aantastend, luide worden verkondigd, zij het ook vaak onder allerlei schoonklinkende namen. Daarom is de strijd, dien de kerk des Heeren hietegen heeft aan te binden, getijk te stellen met de worsteling, die ze in de eerste eeuwen had te voeren tegen richtingen als het Gnosticisme en het Manicheïsme, die de levens- en wereldbeschouwing van het natuurlijk menschenhart trachten te doen zegenieren over die van het Christendom, en die haar aanhangers in het wezen der zaak tot het Heidendom terugvoerden. Zoo zijn — om slechts deze voorbeelden te noemen — stelsels als de Theosophie en het Spiritisme niet anders dan de herleving van aloude Heidensehe wijsheid, Heidensehe mystiek en Heidensehe practijken. Toch vinden ze blijkbaar een vruchtbaren bodem onder het tegenwoordige geslacht, dat weer, zooals meermalen, van ongelooft tot bij-geloof vervalt en voor het lediggelaten hart bevrediging zoekt in datgene, wat of een looze schijn is, of anders berust op rechtsreeksche verbinding met de machten der duisternis. Zoo bedreigt ook ons hier een ernstig gevaar, wanneer we niet standhouden in de vastheid van des Heeren Woord.

Daarnaast wordt, om weer tot dit enkels voorbeeld ons te beperken, in het Mormonisme nog steeds krachtig gepropageerd eene omverwerping van de Christelijke moraal, waartegen niet ijerig genoeg kan worden gewaakt. Immers wordt door deze en dergelijke propagandisten ook onder leden onzer Gereformeerde Kerken onverpoosd gewerkt. Velen hunner diemen zich aan onder een schoone schijn. Niet oogaarne hoerepen ze zich op enkele woorden uit de Heilige Schrift, immers vertoont ook de Satan zich menigmaal als een engel des lichts; en zoo trachten ze de eenvoudigen van hun geloof te berooven. Ook hier is ernstige reden om te waken en te bidden, opdat er niet velen worden verleid.

Het kon niet uithijven, of de verwerping van Gods Woord moest leiden tot het opstellen allerlei ongeloofttheorieën, waarin de ordeningen, door God blijkens Schrift en historie voor het menschenlijk leven gesteld, worden geloofchend en bestreden. Ook de jammer van den wereldoorlog en zijne gevolgen heeft niet tot bekeering geleid en werd veelver aanleiding, dat velen zich nog dristiger tegen de Goddelijke ordinarissen hebben gekant. Allerlei anti-Goddelijke stelsels, die reeds lang de fundamenteelen der menschenlijke samenleving

trachten
aanhang
zijn voe
een gere
kostelijk
strekking
het nat
voor ha
blijken
Zooals
gewoest,
kringen
ideaal i
wetten n
zelfs lie
van den
de vero
velerlei
blijvende
is zoov
onder
maar o
leer, va
en eene
Wij z
mijding",
noch on
dragen,
des Hee
het rijk
wetensch
waardet
tot Gods
Zijn We
zullen g
waren v
kinderen
eisch de
dan durv
gelaad?
Reeds
alsleerd
krachtig
den He
harten,
Christus,
heid der
wereld,
steeds n
opgaan
Mammon
leonen —
gaven te
meer va
naar het
rechte v
worden
dreigen
omverwe

Tot ons l
wenschen, i
dit blad, M
hieraan wils
ning, welke
volgende twe
en f10.— be

DAM

HEEREN!

G

Door Chris

wordt ten be
en M. U. L. O.
van 5 1/2 %
enkele jaren,
afgeleest, kan
Aanblijding
aan het Bure

Bij de Uitge
is verschenen:

KAART VA

KERKEN IN

met alfabet

De Classes i

de kaart aang

60 x 70 c.m.

Francs toezend

van he

KLEER

SPECIAL

Elegante co

DES IN